

MỘT SỐ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CÔNG TÁC CỐ VẤN HỌC TẬP TRONG ĐÀO TẠO THEO HỌC CHẾ TÍN CHỈ CỦA CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC

LÊ VĂN QUỐC (*)

NGUYỄN THỊ LIÊN HƯƠNG (**)

TÓM TẮT: Cố vấn học tập có vai trò rất quan trọng trong đào tạo tín chỉ, ảnh hưởng trực tiếp đến sự thành công trong học tập, rèn luyện của sinh viên. Mỗi cố vấn học tập được xem như một “mắt xích” trong vòng tròn mối liên hệ giữa Sinh viên - Chương trình đào tạo - Nhà trường. Bài viết dưới đây nhằm tìm hiểu về hoạt động của cố vấn học tập trong các trường đại học hiện nay, qua đó đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện và nâng cao chất lượng công tác cố vấn học tập trong đào tạo theo hệ thống tín chỉ ở các trường đại học.

Từ khóa: cố vấn học tập, học chế tín chỉ, trường đại học.

ABSTRACT: Academic counseling plays a very important role in the credit based training system and has a direct impact on the students' success in their study and improvement. Each academic counselor is regarded as a link in a chain of connectivity and relation between Student - Curriculum - University. This article is to learn about the academic counseling activities in the universities, then to propose a number of remedies to improve the academic counseling task in the credit based training system in the universities.

Keywords: counseling, credit study, universities.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cố vấn học tập có vai trò rất quan trọng trong đào tạo tín chỉ và ảnh hưởng đến kết quả học tập, rèn luyện của sinh viên. Với vai trò cố vấn, các cố vấn học tập là người định hướng, tư vấn, giám sát hoạt động học tập của sinh viên, giúp cho sinh viên nhận thức được tầm quan trọng của quy chế đào tạo, nhận thức chính xác các khái niệm của quy chế, hiểu được quy chế, chương trình đào tạo, phương pháp học tập, từ đó chọn lựa được chương trình kế hoạch học tập phù hợp với sức học, hoàn cảnh cá nhân và tìm ra biện pháp khắc phục các khó khăn xuất hiện khi mới từ gia đình vào môi trường xã hội và trường đại học. Thông qua hoạt động cố vấn cho các lớp sinh viên, cố vấn học tập nắm bắt được tâm tư, nguyện vọng, tình cảm, năng lực cá nhân, hoàn cảnh gia đình, nguyện vọng của từng sinh viên để từ đó có những đề xuất kịp thời với nhà trường

về các biện pháp hỗ trợ cho sinh viên cũng như thực hiện tốt công tác quản lý sinh viên.

Thời gian qua, nhiều các trường đại học đã áp dụng hình thức đào tạo theo tín chỉ nhưng công việc cố vấn học tập vẫn còn khá mới chưa đạt được yêu cầu mong muốn. Do đó, việc tăng cường các giải pháp nhằm kịp thời hoàn thiện và nâng cao chất lượng công tác cố vấn học tập là một yêu cầu có tính cấp thiết và thường xuyên trong đào tạo theo hệ thống tín chỉ ở các trường đại học hiện nay.

2. KHÁI QUÁT THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG CỐ VẤN HỌC TẬP TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HIỆN NAY

Hiện nay, các nước có nền giáo dục tiên tiến như Hoa Kỳ, các trường đại học đều rất quan tâm đầu tư, xây dựng đội ngũ cố vấn học tập để hỗ trợ, tư vấn kịp thời, đầy đủ cho từng sinh viên về đăng ký tín chỉ, thiết kế quy

(*) Thạc sĩ. Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu.

trình, kế hoạch học tập cá nhân... hiện nay, hầu hết các trường đại học và một số trường cao đẳng đã ban hành văn bản quy định khá chi tiết về vai trò, nhiệm vụ, quyền lợi và trách nhiệm của đội ngũ cố vấn học tập. M c d , việc triển khai công tác cố vấn học tập cũng như phát huy vai trò, trách nhiệm của đội ngũ cố vấn học tập tại mỗi trường vẫn còn tồn tại nhiều cách làm khác nhau nhưng chúng ta có thể khẳng định rằng, cố vấn học tập đóng vai trò là người tư vấn và hỗ trợ sinh viên phát huy tối đa khả năng học tập, rèn luyện và nghiên cứu khoa học, l a chọn đăng ký học phần ph hợp để đáp ứng mục tiêu tốt nghiệp và khả năng tìm được việc làm sau khi ra trường, theo dõi quá trình học tập, rèn luyện của sinh viên nhằm giúp sinh viên điều chỉnh kịp thời ho c đưa ra một l a chọn đúng trong quá trình học tập, đồng thời quản lý, hướng dẫn và chỉ đạo lớp được phân công phụ trách.

Tên gọi/chức danh của cố vấn học tập.

M c d đang đào tạo theo phương thức tín chỉ nhưng vẫn còn chức danh giáo viên chủ nhiệm, như các trường: Đại học Khoa học T nhiên, Đại học Kinh tế - Luật Thành phố Hồ Chí Minh, Đại học Bách khoa (Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh), Đại học Sư phạm Hà Nội, Đại học Bách khoa Đà Nẵng. Ngoài ra, có trường còn sử dụng thuật ngữ: giáo viên hướng dẫn (Trường Đại học Khoa học T nhiên - Thành phố Hồ Chí Minh), cố vấn học tập kiêm giáo viên chủ nhiệm hay Chủ nhiệm chương trình (Trường Đại học Hoa Sen - Thành phố Hồ Chí Minh, Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu, Trường Đại học Bình Dương, Trường Đại học Lạc Hồng)... để chỉ chức danh cố vấn học tập. Giáo viên cho biết họ làm công việc của cả cố vấn học tập và giáo viên chủ nhiệm. Không ít giảng viên vẫn cho rằng, m c d có s khác biệt về tên gọi, song chức năng và nhiệm vụ của giáo viên chủ nhiệm và cố vấn học tập về cơ bản là không khác nhau. Có

thể khẳng định rằng, việc xác định tên gọi/chức danh và vai trò, trách nhiệm cho cố vấn học tập hiện nay chưa rõ ràng, chưa thống nhất ở các trường đại học, điều này sẽ kéo theo nhiều vấn đề phát sinh với trách nhiệm của người trợ giúp sinh viên trong môi trường đào tạo theo học chế tín chỉ.

Các tiêu chí lựa chọn cố vấn học tập.

Trong các văn bản quy định ở các trường đại học hiện nay, tiêu chí l a chọn cố vấn học tập phải là giảng viên có từ 2 đến 3 năm kinh nghiệm giảng dạy trở lên và đạt tối thiểu trình độ thạc sĩ. Tuy vậy, th c tế điều tra cho thấy có những tiêu chí không được ghi trong văn bản nhưng rất nhiều trường th c hiện, đó là l a chọn những cố vấn học tập là giảng viên tr , nhiệt tình, thành thạo sử dụng tin học và có thời gian. Theo lý giải của cán bộ đang làm cố vấn học tập thì: “Cán bộ tr ường có thời gian, mới ra trường, vừa trải qua thời kỳ sinh viên nên có thể hiểu sinh viên rõ hơn, hiểu phong cách dạy của các thầy cô mà mình đã được học”, “Đào tạo theo hệ thống tín chỉ cần phải am hiểu về mạng công nghệ thông tin” hay “giảng viên tr ường không để ý nhiều đến vấn đề th lao”. Như vậy, kết quả phỏng vấn cho thấy vẫn còn nhiều ý kiến trái chiều xung quanh việc l a chọn tiêu chí cho người làm cố vấn học tập. Trong đó, các ý kiến l a chọn tập trung vào kinh nghiệm về chuyên môn, khả năng định hướng tốt cho sinh viên trong việc l a chọn môn học, phát triển chuyên ngành, những gợi ý về nơi làm việc... tùy vào quan điểm của mỗi cơ sở đào tạo mà việc l a chọn vị trí cố vấn học tập có s khác nhau.

Hệ thống văn bản hướng dẫn công tác cố vấn học tập. Quy định và hướng dẫn vai trò, chức năng của cố vấn học tập; cố vấn học tập không biết rõ cơ sở đào tạo của mình có văn bản hướng dẫn công tác cố vấn học tập hay không (th c tế trường đại học nào cũng có các văn bản nói về công tác Cố vấn học tập/Giáo viên chủ nhiệm). Các quy

định về thời gian làm việc của công nhân viên của cố vấn học tập ở các trường đại học là rất khác nhau. Phần lớn các trường đều có quy định cố vấn học tập tư vấn cho sinh viên từ 1 - 2 tiết/tuần, nhưng có trường chỉ quy định 1 - 2 tiết/tháng, hoặc tối thiểu là 1- 2 tiết/kỳ. Một số trường lại có quy định cố vấn học tập phải trực ở khoa 2 lần/tuần để tiếp sinh viên. Riêng một số trường đại học có chuyên viên Phòng Đào tạo làm cố vấn học tập (như Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh) thì trung bình họ phải tư vấn cho sinh viên trong khoảng thời gian từ 2 - 3 giờ/ngày.

Hỗ trợ quyền lợi cho cố vấn học tập.

Quy định về điều kiện hỗ trợ và quyền lợi cho cố vấn học tập được ghi trong văn bản ở hầu hết các trường đã điều tra như sau: cố vấn học tập được giảm số giờ dạy định mức, hưởng phụ cấp theo quy định; được bố trí thời gian tham gia khóa tập huấn nghiệp vụ cố vấn học tập. Đối chiếu những quy định trên văn bản với thực tế công việc mà các cố vấn học tập phải thực hiện cho thấy, hiện nay các Khoa, Trường trả phụ cấp cho công việc bằng tiền tính theo tháng, hoặc giảm giờ dạy hoặc tính theo năm. Có thể nói đây là mức lương thấp tương đối thấp. Như vậy, việc phụ cấp cho cố vấn học tập ở các trường đại học hiện nay rất khác nhau, điều này phụ thuộc vào điều kiện vật chất của trường, khối lượng công việc mà cố vấn học tập được giao đảm nhiệm.

Từ các thông tin trên, ta có thể đưa ra nhận định một cách khái quát rằng, việc triển khai công tác cố vấn học tập tại các trường đại học hiện nay vẫn còn tồn tại nhiều cách thực hiện khác nhau về việc xác định vai trò, trách nhiệm của cố vấn học tập, tiêu chí lựa chọn cố vấn học tập, các văn bản quy định, hướng dẫn công tác cố vấn học tập, chế độ hỗ trợ cho đội ngũ làm cố vấn học tập... Dưới đây là một số đề xuất nhằm hoàn thiện

công tác cố vấn học tập trong đào tạo theo học chế tín chỉ hiện nay.

3. MỘT SỐ ĐỀ XUẤT HOÀN THIỆN CÔNG TÁC CỐ VẤN HỌC TẬP

3.1. Về phía Bộ Giáo dục và Đào tạo

Nên quy định chính thức tiêu chuẩn, nhiệm vụ của đội ngũ làm công tác cố vấn học tập ở các trường đại học, xem đây như một yêu cầu, nhiệm vụ bắt buộc đối với các trường trong quá trình đào tạo. Có kế hoạch, văn bản chỉ đạo triển khai nhằm theo dõi, kiểm tra, đánh giá việc thực hiện của các trường để đảm bảo công tác kiểm định chất lượng đào tạo thông qua đánh giá hoạt động của công tác cố vấn học tập.

3.2. Về phía các trường

Thứ nhất, xây dựng hệ thống văn bản, quy trình hoạt động cố vấn học tập, xây dựng đề cương chi tiết môn học để làm cơ sở hoàn thiện chương trình và kế hoạch đào tạo giúp cho công tác cố vấn học tập được triển khai theo đúng mục tiêu, kế hoạch.

Thứ hai, các trường đại học cần xác định rõ vai trò, nhiệm vụ của đội ngũ làm công tác cố vấn học tập. Trên cơ sở đó, định kỳ các trường cần phải tổ chức, kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện theo các tiêu chuẩn đã được xác định.

Thứ ba, hoạt động cố vấn học tập không thể đạt hiệu quả tốt nếu như các điều kiện về cơ sở vật chất của nhà trường không được đảm bảo, đặc biệt là các phòng phục vụ cho công tác thường xuyên của đội ngũ cố vấn học tập: tư vấn, chia sẻ, trao đổi, lưu trữ hồ sơ...

Thứ tư, quan tâm đẩy mạnh việc bồi dưỡng, nâng cao nghiệp vụ kỹ năng công tác đội ngũ cố vấn học tập, đặc biệt là khả năng sử dụng thành thạo tin học, kỹ năng tư vấn hỗ trợ, kỹ năng giải quyết vấn đề... để đáp ứng yêu cầu công tác ngày càng cao để hỗ trợ, tư vấn kịp thời, đầy đủ cho từng sinh viên về đăng ký tín chỉ, thiết kế quy trình, kế hoạch học tập cá nhân... cho sinh viên.

Thứ năm, tăng cường chăm lo, hỗ trợ các điều kiện vật chất và tinh thần cho các cố vấn học tập thông qua việc ghi nhận, biểu dương kịp thời để đội ngũ cố vấn học tập có thêm niềm say mê, nhiệt huyết làm cho hiệu quả và chất lượng công tác ngày một nâng cao.

Thứ sáu, định kỳ phối hợp với các phòng/ban và các đơn vị chức năng trong trường như Phòng Công tác Chính trị và sinh viên, Đoàn Thanh niên - Hội sinh viên tổ chức các buổi Hội thảo chuyên đề, trao đổi kinh nghiệm về hoạt động giảng dạy, học tập nhằm tổng kết đánh giá và định hướng công tác tư vấn, cố vấn học tập cho sinh viên trong điều kiện học chế tín chỉ. Chú trọng công tác tuyên truyền, giáo dục giúp cho sinh viên nâng cao ý thức tự giác, tinh thần thái độ học tập nghiêm túc, nắm vững quy trình quy chế để thuận tiện đăng ký khối lượng học tập hiệu quả nhất.

3.3. Về phía cố vấn học tập

Thường xuyên học tập, nghiên cứu, nắm vững mục tiêu giáo dục, nội dung, chương trình, phương pháp đào tạo, quy chế của Bộ Giáo dục và Đào tạo, quy định, nội quy của Trường về học tập, rèn luyện và công tác sinh viên; thường xuyên cập nhật những thay đổi, bổ sung trong quy chế, quy định, nội quy để có thể tư vấn, hỗ trợ giúp đỡ sinh viên trong quá trình học tập, rèn luyện tại Trường. Nắm rõ chức năng, nhiệm vụ các đơn vị liên quan trong công tác sinh viên để hướng dẫn sinh viên cách tìm hiểu thông tin, liên hệ công việc liên quan đến công tác học tập và rèn luyện.

Bên cạnh đó, cố vấn học tập phải luôn thể hiện tốt tinh thần trách nhiệm, tận tụy với sinh viên và nhất là không ngừng học tập, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ và năng lực công tác cố vấn học tập nhằm đáp ứng yêu cầu công việc được giao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), Quyết định số 43/2007/QĐ-BGDĐT *Quy chế đào tạo đại học và cao đẳng hệ chính quy theo hệ thống tín chỉ*.
2. Quốc hội (2009), *Luật Giáo dục sửa đổi năm 2009*.
3. Kỷ yếu Hội nghị Khoa học sinh viên toàn quốc các trường đại học khối ngành Kinh tế - Quản trị kinh doanh do Trường Đại học Hải Phòng tổ chức, tháng 10/2014.
4. <http://tapchi.vnu.edu.vn/upload/2014/04/1340/4.pdf>.

Ngày nhận bài: 20/04/2016. Ngày biên tập xong: 10/05/2016. Duyệt đăng: 17/05/2016